

DE FYSISKE OMGIVELSER I DAGPLEJEN

Grethe Kragh-Müller
Lektor, Cand. Psych.

Udgangspunkt

- Den nationale undersøgelse om kvalitet i dagtilbud viser ikke så gode resultater for fysiske omgivelser i dagplejen
- I undersøgelsen er foretaget observationer, Interviews og sammenkørsel af resultater
- Til observationer er KIDS anvendt som metode – ”dagplejen et hjem – skal vi ikke vurdere anderledes?”
- Hvad er pædagogisk kvalitet?

Pædagogisk kvalitet

Et multi-dimensionelt fænomen – mange faktorer
tilsammen – fysiske omgivelser en af disse

Being, belonging og becoming

Trivsel, læring og udvikling

Overordnet:

DIG OG MIG SAMMEN (relationen)

OM NOGET (leg og aktivitet)

I AKTUELLE FYSISKE OMGIVELSER

Den nationale undersøgelse

- Interviews dagplejere:
- Struktur og rutiner
- Tryk relation
- At være fælles om gode aktiviteter
- Børns indflydelse
- Fysiske rammer inde – vil gerne legeområder

Nationale undersøgelse – observationer af fysiske omgivelser

- Fremragende kvalitet: Mindre end 5 %
 - God kvalitet: 8 %
 - Tilstrækkelig kvalitet: 21 %
 - Utilstrækkelig kvalitet: 64 %
 - Ringe kvalitet: 6 %
-
- Bedre score inde end ude
 - Bedst score ift vedligeholdt legetøj

Hvordan er det målt?

- I undersøgelsen med KIDS dagpleje.
- Kan vi vurdere sammen indhold i dagpleje som i daginstitutioner?
- Ja – for samme lovgivning og den samme aldersgruppe børn
- I princippet lige meget om vi vurderer med KIDS, eller andre redskaber, hvis redskabet er vidensbaseret og tilpasset kulturen
- Det centrale er, at vi ser og og vurderer børnenes trivsels- og udviklingsbetingelser

UDVIKLING

- At nogen eller noget forandrer sig over tid med en genkendelig kontinuitet.
- Er at studere, hvordan der opstår noget nyt på baggrund af tidligere tilstande – domæner – nye måder at opleve, forstå og handle på, der bygges ovenpå de tidligere.
- **Udvikling opstår ikke af sig selv** (modning) eller gennem påvirkning alene. Udvikling opstår i samspillet mellem individ og samfund
- Handler om at tilegne sig kendskab til den kultur og det samfund som barnet vokser op i og blive til som person

Barnet møder den verden, som vi lægger tilrette

- Aktivt – det lille barn er aktivt
- Regulerende – spædbarn har rytme for vågenhed og søvn
- Social rettet – det lille barn er socialt rettet
- Affekter er basis for handling – barnet kommunikerer med sine affekter og følelser
- Barnet forsøger at finde mening og sammenhæng – at forstå verden og sig selv

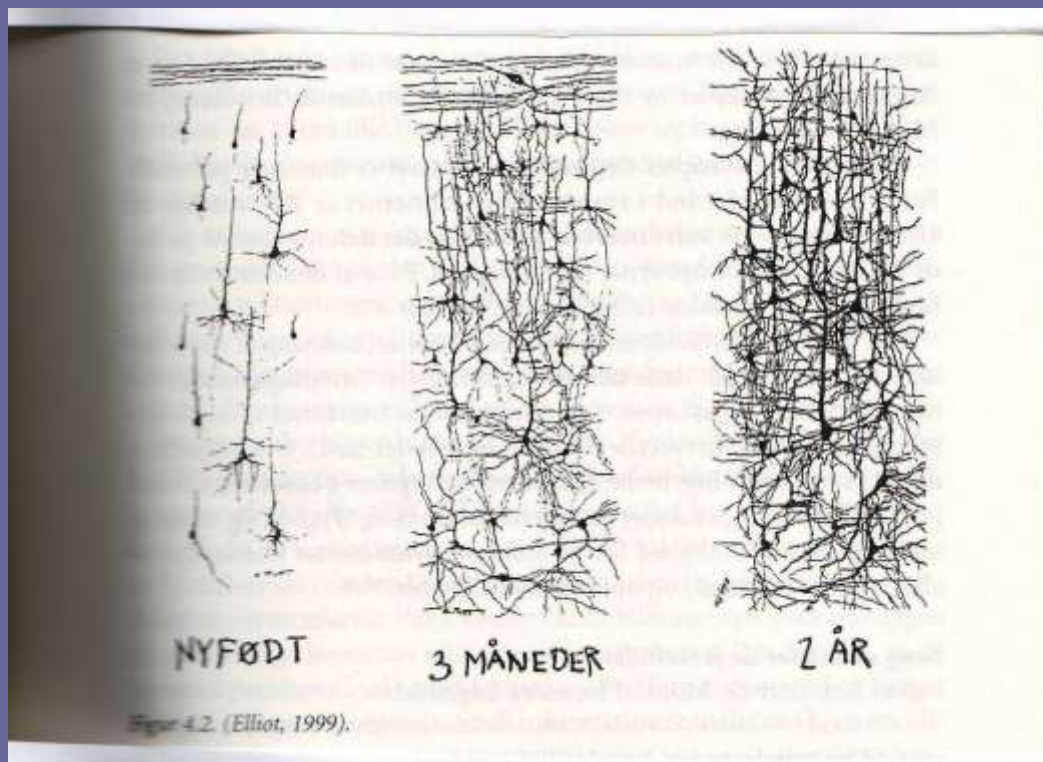
Hvordan ser den verden ud som barnet møder?

- Møder det tryghed og omsorg i relationen til de voksne? Tilknytning, anerkendelse. Fysisk, følelsesmæssig og pædagogisk omsorg. Kan det udforske uden hele tiden af blive afbrudt. At udforske det fælles tredje
- De fysiske omgivelser - er de spændende, nye, udfordrende og varierede, så børnene kan lære verden at kende og lære sig selv at kende.

UDVIKLING, HJERNE OG SAMFUND

- Udvikling kommer i stand i mødet mellem barnets parathed på det givne tidspunkt og omverdenens muligheder
- Hjernen udvikler sig ikke af sig selv
- Man regner med at det ligger i generne, at hjernens forskellige dele er klar til udvikling på bestemte tidspunkter
- Når en bestemt struktur er klar til udvikling, handler udvikling om de muligheder for udvikling, som kulturen giver barnet
- Hjernen udvikler sig nedfra og op og indefra og ud

De første to år - synapsedannelse

Hjernen

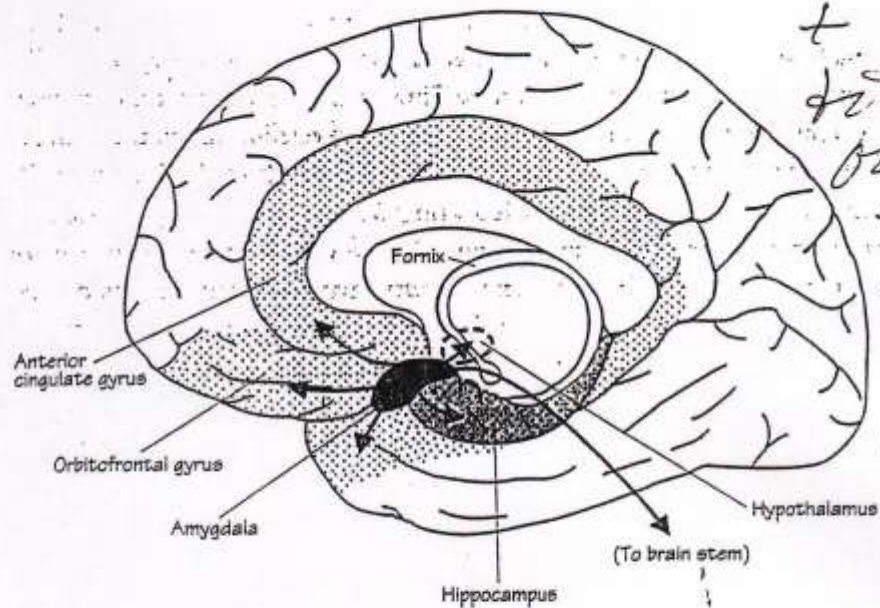

FIGURE 12.1

Structures of the limbic system. Limbic areas of the cerebral cortex are indicated by dots. The amygdala branches out widely in its connections to both higher and lower limbic structures.

HJERNENS TRE DELE

- KRYBDYRHJERNE

”basisprogrammer” for reflekser, drifter, bevægelseskoordinering, søvn/vågenhed, affektudtryk

PATTEDYRHJERNE

Koordination og regulering af hormoner, drifter, følelser, erindringer

HJERNEBARK

Koordination af psykiske livs højere funktioner. Kompleks tænkning, virkelighedsopfattelse.

Centrale sider af udvikling de første 1000 dage

- Kognitiv udvikling er sansemotorisk (hvid/grå/sort; blå og bøge/birkefiner)
- Sproget begynder at udvikle sig ("den udsatte alder")
- Kendskab til kroppen og sig selv som person
- Viden om den nære verden – "rummet som den tredje pædagog" – jo mere spændende og nuanceret jo bedre udviklingsmuligheder

At være i verden

- Vi skal ikke se på de fysiske omgivelser for børn, fordi det står i loven eller KIDS, men fordi det er vigtigt for børnene ift at have en god barndom og få et godt liv fremover.
- Barnet skal have mulighed for at lære sin krop at kende og bruge den på nuancerede måder
- Det skal have mulighed for at undersøge verden sanser-handlemæssigt og sprogligt
- Det skal kunne undersøge mange forskellige genstande og have oplevelser med forskellige kategorier.

Metoder til evaluering af pædagogisk kvalitet – herunder fysiske omgivelser

- ECERS 3 (Early Childhood Environment Rating Scale). 6 områder. ITERS
- NAEYC (National Association for the Education of Young Children). 9 områder.
- ACEI (Association of Childhood Education International). 5 områder
- KIDS som et danske redskab, baseret på forsknings og udviklingspsykologisk teori og dansk lovgivning – vurderer de betingelser der er i barnets omgivelser for trivsel, læring og udvikling

Den yderste og inderste ring

Kvaliteten i omsorgen for barnet.
Mulighederne for interaktioner og kommunikation
(barn-barn + barn-voksne)

Mulighederne for forskellige lege og aktiviteter + balance mellem barn-barn lege og lege, hvor den voksne deltager

Rum og indretning skal understøtte legen og afspejle de pædagogiske mål

- **Kvalitet i de fysiske omgivelser – rummet som den tredje pædagog**
- Rum påvirker børns adfærd, og børn og voksne opfører sig forskelligt i rum af forskellig størrelse, forskellig indretning og med forskellig lyssætning. Forskning peger på, at høj kvalitet i deres fysiske og sociale omgivelser i har stor betydning for børnenes trivsel læring og udvikling, og for at børnene bliver parat til både livet her og nu, skolen og fremtiden.
- Set i det lys er vuggestue og dagpleje en væsentlig del af det samlede uddannelsessystem, og det har stor betydning, at der bliver arbejdet målrettet med at skabe gode fysiske omgivelser som børnene kan udvikle sig i og have det sjovt i.
- Affordance – Hvad kalder rummet på? Hvad kan man her?

De fysiske omgivelser inde og ude i KIDS

- Gode legeområder
- Aldersrelevante (fx til vuggestuebørn- sanse-handle, fysisk udfordrende legeområder, hygge områder m.v.)
- Afgrænsede – mulighed for at lege fordybet og uden forstyrrelse
- Tematiserede områder
- Godt udstyret med aldersrelevant materiale og legetøj, som børnene selv kan nå
- Foranderlige afhængige af børnenes udgangspunkter og interesser

Leg og aktiviteter

- Der er adgang til forskellige legeformer i institutionen: Rolleleg, konstruktionsleg og fysisk udfordrende leg
- Legetøjet er stillet op til leg
- Børnene har mulighed for at lade legetøjet blive stående, så de kan fortsætte legen senere eller den næste dag
- Sættes der lege i gang i de forskellige legeområder?

Samspeilet om legen i de fysiske omgivelser – både inde og ude.

- Det fælles tredje
- Nærmeste udviklingszone (kognitiv udvikling, udvikling af sprog, selvregulering og udvikling af legen)
- Storylines: Leg med en historie og udvikling af evnen til rolleleg

Kvalitet i fysiske omgivelser inde

Andre steder er der på beskeden plads til indrettede legeområder og forhæng.

Figur 8.2 Dagplejens kvalitetsvurdering, fysiske omgivelser inden-dørs, rangeret efter ikke gældende/ikke tilstede

Fysiske omgivelser inde – hos dagplejeren eller i legegruppe

- Både i dagplejen og i legegruppen er det vigtigt med spændende omgivelser – både inde og ude.
- Her følger en række eksempler på, hvordan det kan se ud
- Det er ikke en facitliste – men eksempler til refleksion og inspiration

I legegruppen

madlavning

Udklædning med spejl, sko og tasker

Bondegård med indhold eller f.eks. zoo med indhold

Klar til male og tegne

Leg og aktivitet

Klar til at lege med biler – hvis der er biler

Frokost

DCYA in collaboration with CEUD-NE

10 Infant and Toddler centre, San Miniato, Italy.

Providing small tables allow for mealtimes to be homely and social, with one adult at each table. Ensure that table and chairs allow for children of mixed ages to sit and eat together.

Figur 8.3 Dagplejens kvalitetsvurdering, fysiske omgivelser udendørs rangeret efter ikke gældende/ikke tilstede

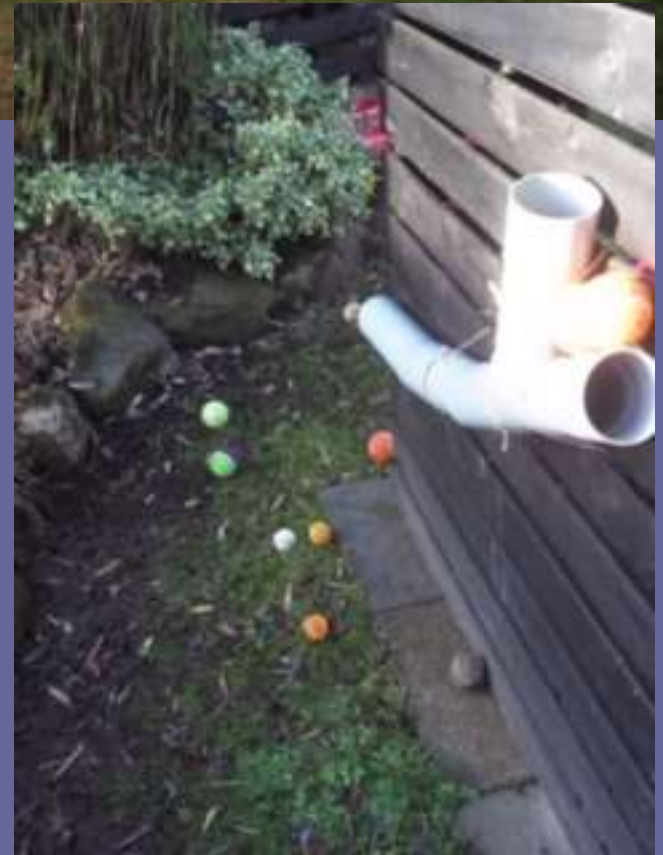

Anm.: Figuren viser vurderingen af de fysiske omgivelser udendørs kvalitet. Antal dagplejere = 95.

Kilde: VIVE og EVA.

Tematisering?

Øje for små huler

Tove Schack Nielsen

SØN, KL. 17.24

 Send

Tematisering

Ude

Fysiske omgivelser – omgivelserne for de gode lege og det gode samspil

Den tredje pædagog for leg og aktivitet

- Både i dagplejen og i legegruppen er det vigtigt med spændende omgivelser – både inde og ude.
- Legeområder, tematiserede, afgrænsede med gode materialer og legetøj.
- Mange sansemodaliteter og motoriske muligheder
- Det gode samspil om leg og aktivitet – steder barnet kan udforske selv.